

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Viite:

Lauhanen, R. (11.10.2023). Marjanpimijoita metsissä ja sosiaalisessa mediassa. *Pohjankyrö*, 18.

KOLUMNI

RISTO LAUHANEN

Kirjoittaja on MMT, dosentti Seinäjoen ammattikorkeakoulussa

Marjanpoimijoita metsissä ja sosiaalisessa mediassa

Loppukesällä 1971 vein mummoni kanssa mustikoita kauppaan. Huittislainen kauppa maksoi muistaakseni 5 markkaa poimimastani marjalitrasta.

Se oli silloin iso raha pikkupojalle. Tuo summa muuten on nykyrahassa noin 8 euroa.

Marjakauppa oli ennen helppoa, kun maalaiskauppojen laatujärjestelmiä ei tunnettu. Työeläkejärjestelmän oli tuolloin nuori ja eläkkeet lähes olemattomia, joten eräs toinen mummo Huittisten Huikan-kulmalla elätti itsensä marjastamalla ja luutakaupalla.

Ajat ovat muuttuneet. Luonnon-tuoteliiketoiminta on kansainvälistynyt. Vanhaan tapaan perustuvat pohjoismaiset jokamiehenoikeudet eli nykyiset jokaisenoikeudet sallivat marjojen ja ruokasienten vapaan poiminnan myös ulkolaisille.

Ruokaviraston mukaan ulkolaiset poimijat ovat keränneet 80 – 90 prosenttia kauppaan tulleista metsämarjoistamme.

Ruokaviraston teettämän MAR-SI-tutkimuksen mukaan vuonna 2022 kauppaan kerättiin mustikkaa 9 miljoonaa kiloa, puolukkaa 8 miljoonaa ja suomuuraimia liki 300 000 kiloa. Tästä huolimatta vain 5–10 prosenttia metsämarjoista kerätään talteen. Vuonna 2022 päämetsä-

marjojen poimintatulojen arvo oli runsaat 21 miljoonaa euroa. Vertailun vuoksi puun kantorahatulot olivat liki 3 miljardia euroa.

Metsämarjaliiketoiminta on myös matematiikkaa. Edellä mainittujen lukujen valossa poimijalle jää marjakilosta noin euron verran. Kaupasta saattaa löytää neljänneskilon puolukkarasian noin 4 euron hintaan. Tällöin puolukan hankintaketju metsästä kauppaan kuluneen ja veroineen on jalostunut noin 16 euron arvoiseksi.

Suomalaisilla turuilla ja toreilla mustikkaa ja puolukkaa myydään litroina, kun niitä etelävirolaisella Tartton torilla on myyty kiloina. Jos puolukkalitra painaa noin 600 grammaa, saa puolukkakilosta noin 1,7 litraa marjoja. Jos puolukkalitra maksaisi torilla 4 euroa, on hankintaketju jalostanut 1 euron marjakilon kuluneen ja veroineen liki 7 euron arvoiseksi.

Tällä matematiikalla marjakaup-

paa käydään nykyään myös sosiaalisessa mediassa. Kekseliäät aasialaiset tuntevat jo hyvin metsiemme marjapaikkoja. Ainakin teoriassa on mahdollista myydä marjoja hieman alle torihintojen.

Puolukan ja muiden marjojen terveysvaikutukset tunnetaan niiden sisältämien vitamiinien ja polyfenolien takia. Anne Kivimäen väitöskirjan mukaan pitkäaikainen puolukkamehun juominen voi alentaa kohonnutta verenpainetta. Kokeet tehtiin kuitenkin rotilla eikä ihmisillä.

Yli 50 vuotta kestänyt marjastusharrastukseni eli superfoodin kerääminen on jatkunut toistaiseksi. Harrastus muuttui osin työksi vuonna 1990, kun toimin hetken Joensuun yliopistossa metsien monikäytön yliassistenttina.

Leader Kuudesta ja kyrönmaalaisen Leader Yhyres -toimintaryhmien rahoittamassa SUVI-hankkeessa olen Suomen metsäkeskuksen Juha Viirimäen kanssa päässyt viime vuosina tekemään yhteistyötä virolaisten alan asiantuntijoiden kanssa.

Metsiin perustuvien luonnon-tuotteiden tontilla virolaiset ovat suomalaisia pidemmällä. Kun Neuvostoliiton aikakaudella oli osin elintarvikepulaa, kekseliäät virolaiset ottivat marjat ja sienet avuksi metsästä lähiruokaa -mallilla.

Kekseliäät aasialaiset tuntevat jo hyvin metsiemme marjapaikkoja.